

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 557/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresnej prokuratúry Skalica č. k. Pv 43/15/2206-21 z 13. apríla 2015 a č. k. Pv 43/15/2206-39 z 12. mája 2015 v spojení s upovedomením Krajskej prokuratúry v Trnave sp. zn. 4 KPt 11/15/2200 z 22. apríla 2015 a opatrením Okresného súdu Skalica sp. zn. 0 Tp 411/2015 zo 7. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresnej prokuratúry Skalica (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. Pv 43/15/2206-21 z 13. apríla 2015 a č. k. Pv 43/15/2206-39 z 12. mája 2015 v spojení s upovedomením Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“) sp. zn. 4 KPt 11/15/2200 z 22. apríla 2015 a opatrením Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 411/2015 zo 7. júla 2015.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej sťažnosti vyplýva, že je proti nemu vedené trestné stíhanie pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a iné na skutkovom základe uvedenom v uznesení vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Skalica (ďalej len „policajť“) ČVS: ORP-30/VYS-SI-2015 z 18. januára 2015. V rámci vyšetrovania boli uzneseniami policajta ČVS: ORP-30/VYS-SI-2015 zo 17. marca 2015 a 17. apríla 2015 pribratí do konania znalci z odboru zdravotníctva, odvetvia psychiatrie z dôvodu znaleckého skúmania len závislosti sťažovateľa na alkohole a iných návykových látkach, a to len jedným z pribratých znalcov, pričom z dôvodu nespolupráce sťažovateľa s prvou pribratou znalkyňou bolo rozhodnuté o pribratí druhej znalkyne. Voči uzneseniam policajta ČVS: ORP-30/VYS-SI-2015 zo 17. marca 2015 a 17. apríla 2015 podal sťažovateľ sťažnosť ako riadny opravný prostriedok podľa § 185 a nasl. zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Uzneseniami okresnej prokuratúry č. k. Pv 43/15/2206-21 z 13. apríla 2015 a č. k. Pv 43/15/2206-39 z 12. mája 2015 bolo rozhodnuté o zamietnutí sťažovateľom podaných sťažností. V ďalšom bol postup policajta a okresnej prokuratúry preskúmaný krajskou prokuratúrou postupom podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, o čom bol sťažovateľ písomne vyrozumený listom krajskej prokuratúry č. k. 4 KPt 11/15/2200-15 z 22. apríla 2015. Nakoniec generálny prokurátor Generálnej

prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) postupom podľa § 363 ods. 1, § 366 ods. 1 a 2 a § 367 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku svojím uznesením č. k. XVI/2 Pz 48/15/1000-6 z 9. júla 2015 (ďalej aj „rozhodnutie generálneho prokurátora“) vyslovil porušenie Trestného poriadku v ustanoveniach § 2 ods. 10, § 142 ods. 1 a § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a rozhodol o zrušení uznesenia okresnej prokuratúry ČVS: ORP-30/VYS-SI-2015 zo 17. apríla 2015, ako aj uznesenia prokurátora č. k. Pv 43/15/2206-39 z 12. mája 2015, ktorým bola do konania pribratá znalkyňa [REDAKOVANÉ], ako znalkyňa z odboru zdravotníctva, odvetvia psychiatrie. Okresný súd svojím opatrením sp. zn. 0 Tp 411/2015 zo 7. júla 2015 odmietol vydať príkaz na vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa. V ostatnom podal sťažovateľ sťažnosť na ústavnom súde.

3. Sťažovateľ v podanej sťažnosti skonštatoval, že „Z obsahu vyetrovacieho spisu ČVS:ORP-30/VYS-SI-2015 jasne vyplýva, že... spáchal skutok pod vplyvom alkoholu, čo svedčí dychová skúška. Z výsluchu znalkyne [REDAKOVANÉ] zo dňa 22.2.2013 (v inej trestnej veci) - znalecký posudok, vyplýva, že sťažovateľ je závislý na rôznych omamných látkach a je pre spoločnosť nebezpečný. S poukazom na viaceré skutočnosti, ako aj so zreteľom na potrebu zodpovedania otázok ohľadne duševného stavu prichádza do úvahy jednoznačne vyšetrenie dvomi znalcami. V danej veci bolo potrebné pribrať dvoch znalcov... z odboru psychiatria.“. V ďalšom akcentoval, že „Nie som schopný chápať zmysel trestného konania, do dnešného dňa OČTK nepribrali dvoch znalcov na vyšetrenie môjho duševného stavu, OČTK do dnešného dňa nerešpektovali uznesenie GP SR zo dňa 9.7.2015 sp. zn. XVI/2 Pz 48/15/1000-6“, dôsledkom čoho „... sťažovateľ bol resp. stále je vo väzbe za skutok, za ktorý nie som trestne zodpovedný... čím došlo k porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru“. V závere sťažovateľ zhrnul, že „Zo všetkých okolností uvedených v sťažnosti jednoznačne vyplýva, že moja väzba nespĺňa... podmienku zákonnosti v dôsledku čoho je... protizákonná a samozrejme protiústavná.“.

4. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Okresná prokuratúra Skalica svojimi rozhodnutiami v spojení s Krajskou prokuratúrou Trnava porušili základné právo sťažovateľa... na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy SR, ako aj právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 ods. 3 a 4 Dohovoru...“

2. Okresný súd Skalica OTp/2/2015 odmietnutím príkazu porušili základné právo sťažovateľa... na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy SR.

3. Sťažovateľovi... priznáva finančné zadostučinenie vo výške = 4.000= €..“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

7. Ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať samotnou vecnou stránkou, je vždy povinný preskúmať procesné náležitosti sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak

sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a zároveň neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, sa ňou môže zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd, je zásada subsidiarity. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

8. Ústavný súd v obdobných prípadoch už judikoval, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09). Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súde v tejto súvislosti náleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho skončení, s výnimkou mimoriadnych situácií, napríklad ak je súčasne dotknutá osobná sloboda jednotlivca, teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému/obžalovanému Trestný poriadok poskytuje.

9. Ústavný súd teda zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných

zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, ale že túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (III. ÚS 79/02), prípadne iné orgány verejnej moci na to určené. Procesné záruky zabezpečujúce zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov (prípadne ochranu pred jej porušením) vyplývajú z II. časti (predsúdne konanie) tretej hlavy prvého oddielu (dozor prokurátora), ako aj III. časti (súdne konanie) druhej hlavy (preskúmanie a predbežné prejednanie obžaloby), prípadne šiestej hlavy (odvolanie a konanie o ňom) alebo ôsmej hlavy (mimoriadne opravné prostriedky) Trestného poriadku. Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú teda vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem, akou Trestný poriadok nepochybne je.

10. K nosnej námietke sťažovateľa spočívajúcej v postupe orgánov činných v trestnom konaní, ktoré sa v rámci vykonávaného dokazovania nezaoberali (do času podania ústavnej sťažnosti, pozn.) otázkou jeho príčetnosti, k skúmaniu ktorej je potrebné pribrať nie jedného, ale dvoch znalcov z odboru zdravotníctva, odvetvia psychiatrie, ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľa na rozhodnutie generálneho prokurátora, ktorý zrušil uznesenie policajta ČVS: ORP-30/VYS-SI-2015 zo 17. apríla 2015, ako aj uznesenie okresnej prokuratúry č. k. Pv 43/15/2206-39 z 12. mája 2015, ktorým bola do konania pribratá znalkyňa [REDAKOVANÉ], ako znalkyňa z odboru zdravotníctva, odvetvia psychiatrie, a to z dôvodu vyslovenia porušenia Trestného poriadku v ustanoveniach § 2 ods. 10, § 142 ods. 1 a § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku postupom spomenutých orgánov činných v trestnom konaní. V dôsledku uvedeného a z dôvodu záväznosti právneho názoru generálneho prokurátora vysloveného v predmetnej veci bude povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní v ďalšom opätovne/nanovo rozhodnúť o znaleckom skúmaní osoby samotného sťažovateľa (s ohľadom na čas podania ústavnej sťažnosti, pozn.), a to aj v ním požadovanom rozsahu, teda so zameraním na skúmanie jeho príčetnosti, pričom sťažovateľom napadnuté opatrenie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 411/2015 zo 7. júla 2015 predchádzalo rozhodnutiu generálneho prokurátora.

Naostatok (vo všeobecnom ponímaní, pozn.) aj znalcom vyslovená nepríčetnosť nie je prekážkou uloženia ochranného liečenia podľa § 31 ods. 3 v spojení s § 73 a nasl. Trestného zákona práve aj z dôvodu, že páchatel činu inak trestného nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný. Nad rámec už uvedeného ústavný súd konštatuje, že k obmedzeniu osobnej slobody sťažovateľa a jeho následnému väzobnému stíhaniu došlo z dôvodu vznesenia obvinenia jeho osobe za trestnú činnosť mu kladenú za vinu v spojení s materiálnymi podmienkami väzby, v dôsledku čoho medzi ním označenými základnými právami a postupom orgánov činných v trestnom konaní spočívajúcim v neskúmaní jeho príčetnosti nie je vecná súvislosť.

11. Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2015